

**Агенциите за преводи ограничават
свободата на конкуренцията
(02.11.2014)**

На 24 февруари 2014 се включих в дискусиата „Свободната конкуренция между преводачите и фирмите“ с едно писмо, изпратено до преводачески фирми, преводачи, преводачески съюзи, държавни институции, юристи.⁹⁹

В споменатото писмо разгледах въпроса за свободната конкуренция само във връзка с официалните преводи, а по-конкретно, във връзка с използването на собственици/управители на фирми, сключили договор с МВНР, като заклети преводачи от страна на други такива фирми. Стигнах до заключение, че това е съгласувана практика, която има за цел ограничаване или нарушаване на конкуренцията на пазара на преводачески услуги, и че споразуменията, ограничаващи конкуренцията по хоризонтала (между преки конкуренти), са в основата на една такава практика.

Този въпрос може да бъде разгледан и в по-

99 Вж. Приложение 33 „Включвам се в дискусиата „Свободната конкуренция между преводачите и фирмите““

широк план, а именно, във връзка с преводаческите услуги изобщо.

Широко разпространено е мнението, че т. нар. „преводачески агенции“ извършват преводаческа дейност и че това е основната им дейност. Но дали е така? Ако прегледате годишните финансови отчети на редица такива агенции, ще ви направи впечатление, че най-голямата част от разходите им са за външни услуги, а по-конкретно - преводачески услуги. Защо една фирма, която извършва определена основна дейност ще има разходи за външни услуги именно за тази дейност, като в същото време разходите ѝ за персонал ще бъдат много ниски? Отговорът е съвсем прост: тази фирма не извършва посочената основна дейност. В случая с „преводаческите агенции“ - те не извършват преводаческа дейност. Те извършват специализирана посредническа дейност, но не и преводаческа. Единственото вярно нещо в наименованието на тези агенции е, че са агенции, т. е., посредници. Но не извършват преводаческа дейност като основна дейност.

Истина е обаче, че част от агенциите за преводи наистина предлагат именно преводачески услуги, понеже собствениците на тези агенции са все още действащи преводачи. Казвам „все още“, защото след известно време ще ги домързи да превеждат и ще започ-

нат да се занимават само и изключително с посредничество. Но докато са преводачи, те „колегиално“ предлагат услугите си на своите преки конкуренти, дори се пишат за „техни“ преводачи в прословутите им списъци. Тези списъци са „търговска тайна“, защото, ако станат публични, ще лъсне истината, че голяма част от агенциите са оплетени в една и съща мрежа и са изградили един огромен картел, който всмуква всички потенциални клиенти на малкото им останали конкуренти.

Тук няма и помен от свободна и лоялна конкуренция. Съгласуваната практика за взаимно използване на едни и същи или подобни списъци с преводачи води до драстично ограничаване на свободната конкуренция. Тези списъци, разбира се, не включват само собственици на агенции. Те биха били недостатъчни за извършване на всички преводи. В списъците, съвсем нормално, са включени и много специалисти по езици, които работят като учители или преподаватели във висши учебни заведения. За съжаление, много от тези специалисти са просто само имена в списъци. Те почти не виждат материали за превод, а някои от тях дори не искат и да видят такива - те просто са си продали подписите. Друг тип преводачи от тайните списъци са професионалисти в други области, които имат необходимите познания както в

професионалната си област, така и по съответния чужд език. Случва се обаче тези преводачи да нямат необходимите удостоверения за познание на език и затова предпочитат да стоят в сянка. Но най-големият брой „преводачи“ са от една категория, която трудно може да се определи с едно название. Тази категория е най-разнообразна, но и най-уязвима. Това са хора с ниски доходи, безработни, ученици, студенти, майки в отпуск по майчинство, пенсионери и др., които са готови да извършват всякакви преводи на невъзможно ниски цени.

Именно това изобилие в списъците на агенциите гарантира бързото и лесно намиране на преводач за който и да е превод от/на който и да е език. Ако някой си мисли, че може да се конкурира с агенции без персонал, жестоко се мами. Във вакуума, който оставят около себе си агенциите, потъват всевъзможните клиенти и на най-професионалните преводачи, които се чудят защо месеци и години не могат да свържат двата края.

За съжаление, агенциите не се интересуват, че:

1. Нарушават чл. 15, ал. 1. от Закона за защита на конкуренцията, който посочва, че са забранени всякакъв вид споразумения между предприятия, решения на сдружения на

предприятия, както и съгласувани практики на две или повече предприятия, които имат за цел или резултат предотвратяване, ограничаване или нарушаване на конкуренцията на съответния пазар.

2. Съгласуваната практика, която прилагат агенциите, е нелоялна конкуренция, забранена съгласно чл. 29 от ЗЗК, тъй като „е в противоречие с добросъвестната търговска практика" и „уврежда или може да увреди интересите на конкурентите".

3. Агенциите въвеждат в заблуждение клиентите си, че „имат" преводачи на много езици, а често нямат назначен дори един-единствен преводач. Тази практика също е забранена съгласно чл. 31 от ЗЗК („Забранява се въвеждането в заблуждение относно съществени свойства на стоките или услугите или относно начина на използване на стоките или предоставяне на услугите чрез твърдение на неверни сведения или чрез изопачаване на факти").

4. Агенциите, твърдейки, че „имат" преводачи на 30, 50, 100 или „всички езици", използват заблуждаваща реклама съгласно чл. 33 ал. 1 от ЗЗК, която е забранена съгласно чл. 32 от ЗЗК.

Що се отнася до заблуждаването на клиентите-

те от страна на агенциите за преводи, това може да бъде разгледано и от гледна точка на Закона за защита на потребителите, което обаче е въпрос на допълнително и позадълбочено проучване.